

JAK MOC ZÁLEŽÍ NA POROTCÍCH

Je zajímavé, jak v amatérském divadle hodně záleží na složení poroty. Samozřejmě se porota vždycky snaží o co největší objektivitu, špatné představení je prostě špatné, a naopak. Zásadní je samozřejmě prvotní kvalita. Přesto ze zkušenosti už předem dokážu odhadnout, co se komu bude líbit. Myslím, že vždycky je rozhodující „kdo co má rád“, jestli je to jeho „cup of coffee“, jestli se dokáže podívat na inscenaci „jinými očima“.

Několikrát jsem se v poslední době se ŽASem (Ženským amatérským souborem) zúčastnila různých přehlídek, včetně Jiráskova Hronova – a celkem úspěšně. Nejsm tedy zhrzená režisérka, spíš naopak nás chválili. Byli to pro mě noví, neznámí porotci, které jsme (my, ženy) překvapily. Na Jiráskově Hronově jsme byly poprvé díky jedné porotě. Kdyby tam byl však jiný porotce, určitě by nás nikam neposlal (vlastně by nás „někam“ poslal).

Myslím, že dochází k obměně porotců, a to je dobře. Profesor Císař byl jen jeden. Stanislava Kočvarová

Jen si tak přemýšlím, jaké podoby diskuse jsem zažila... Co všechno má, z pohledu hodnoceného souboru, vliv na průběh setkání s lektorským sborem? Společný čas (kolik ho je), prostor (jaký je, jak je uspořádán), pojetí diskuse a způsob komunikace. Moderátor. Lektorský sbor.

Času bývá spíše méně, než více. Principy pojednání prostoru jsem, v zásadě, zažila dvojitě – buď se sedí v kruhu spolu s ostatními účastníky diskuse, což většinou vytváří i větší vzdálenost mezi souborem a porotou, nebo se sedí u stolu, což vytváří bližší kontakt mezi souborem a porotou, kdy rozhovor bývá osobnější. V takovém případě ostatní účastníci sledují diskusi trochu zpovzdálí.

Jaká je úloha moderátora? Ponejvíce jsem zažila, že hlídá, aby se vědělo, že čas pro to či ono rozprávěné vypršel. Méněkrát jsem zažila, že i směřoval diskutování k tématům, upozorňoval na opomenutí něčeho obsahově. A zažila jsem vůbec někdy, že by vedl pevně, s nadhledem, celý průběh setkání?

Lektorský sbor je jaký je. Hodnocení má vždy i subjektivní příchut' jednotlivých osobností poroty. Vzácněji se přihodí, že někdo dovede posoudit inscenaci „objektivně, nadosobně“ i v případě, že tato není „jeho šálkem kávy“.

Otázka nejpodstatnější: Co je smyslem veřejného hodnocení amatérské divadelní inscenace? O čem má toto hodnocení vypovídat, a pro koho je určeno?

Má rozebrat každou inscenaci, tedy konkrétní představení, k poučení souboru, nebo k poučení ostatních účastníků povídání? To by se ovšem měly důsledně hodnotit všechny složky inscenace – dramaturgická, režijní, scénografická, hudební, herecká. Neměl by se dopustit „náhodysmus“, kdy třeba jedna věta o lepším výběru barvy hercova trička určí směr a náplň diskuse, načež se zjistí, že na další rozbor už není čas.

DIVADLO
podzim '23
PRODĚTI

Nebo účelem hodnocení nemá být rozebrání konkrétního představení, nýbrž vyhmátnutí toho, co by bylo zajímavé diskutovat jako jev v rovině „divadelně obecné“?

A má se u amatérů přistupovat k hodnocení jejich tvůrčí práce bez ohledu na tázání se, v jakých podmínkách svou zálibu provozují, jakými vnějšími okolnostmi je jejich konání vymezeno?

Zažila jsem, že někdy je souboru dáno slovo v úvodu, někdy na závěr, někdy vůbec. Občas padají otázky v průběhu diskuse, což se snad nejvíce blíží rozhovoru.

Dále by mě zajímalo, jestli lektorský sbor čte anotace souborů k inscenacím, jestli čte scénáře, a zná-li u dramatizací či her na motivy literární předlohu. Málokdy jsem se to dověděla. Podle průběhů diskusí jsem mívala dojem, že pokud ano, tak spíše letmo. Neměl by třeba v úvodu diskuse lektorský sbor sdělit, co k inscenaci přečetl? A nemělo by to přečtení být vlastně nezbytnou součástí „porotování“, když mají soubory za povinnost scénář a informace o sobě, o hře i o předloze zaslat?

A také se tážu, má-li lektorský sbor přinášet reakci založenou jen na odborném racionálním posuzování? Diváctví je přece o celistvém prožitku. Pocity, nálady, emoce se nás v divadle bezprostředně dotýkají. Případá mi, že při většině diskusí se stěhujeme do hlavy, do její levé mozkové hemisféry. A cosi důležitého jako by vyprchávalo. Případá mi, že nám oči přestávají svítit vědomím, že svůj čas a síly věnujeme krásné tvůrčí oblasti. Myslím, že amatér vždy touží po slovech vyřčených účastně. Úplně jinak vnímám hodnocení a rady pronesené nezúčastněným stylem, než ty pronesené s vnitřním zaujetím.

Jsou-li do programu divadelní přehlídky dospělých zařazeny dětské soubory, neměl by být v lektorském sboru někdo, kdo má zkušenosti s divadlem hraným dětmi? Práce s dětmi je v mnoha ohledech specifická. A pokud se o tom na festivalech dospělých nikdo ani nezmíní, tak se o tom taky třeba někdo ani nedoví.

A ještě si říkám, jestli by se, na úrovni národní přehlídky, nemělo dostat každému souboru, a festivalovým účastníkům, uceleného pohledu na inscenaci z pera lektorského sboru? Domnívám se, že zejména k tomu mají sloužit festivalové zpravodaje.

Mám toho akorát na stránku – tak to by snad stačilo. A jdu si přemýšlet o něčem úplně jiném...

Olga Strnadová

Hrál jsem na různých festivalech. Doma i jinde. Jenom na Loutkářské Chrudimí snad padesátkrát. Na skoro všech festivalech poroty byly. A tak jsem měl to štěstí, že jsem se potkal s mnoha úžasnými lidmi, o mnoho vzdělanějšími a zkušenějšími, než jsem byl tenkrát já. Erik Kollár, Jan Malík, Vojta Cinybulk, Jan Dvořák, Jiří Srnec, František Vítek, Josef Krofta, Jan Císar... A byli to tenkrát, když byla moje generace mladá, opravdu nejvýznamnější profesionálové těch časů. Proč to oni dělali? Ti nejlepší z nejlepších? Proč na ně dodnes vzpomínám? Myslím si, že to bylo tím, že měli k amatérům jiný vztah. Řada z nich z amatérů vyšla. Ne všichni. Ale opravdu a všem na nás velmi záleželo. Ale taky tenkrát – a to bylo myslím neobyčejně důležité – oni nás při porotách nepoučovali, ale učili. Upozorňovali nás na chyby, radili, ale nechovali se k nám jako moudří profesori, i když jimi vlastně byli, ale spíš jako starší přátelé. Neměli důvod se povyšovat, byli nejlepší...

Na složení poroty opravdu hodně záleží, ale i ta nejlépe složená porota musí dodržovat určitá pravidla. Plnit svoje předem dané úkoly. Musí zevrubně a odborně rozebrat inscenaci a její složky. Pochválit chvályhodné, upozornit na chyby. Ponechat prostor pro názory z publika. To je důležité. Ale myslím si, že není správné, aby debatu o představení začaly dotazy k souboru z pléna, což se děje. Porota je zodpovědná za realizaci svého hlavního úkolu. A to není řízení diskusního klubu. Názor na inscenaci projevují diváci na konci nebo i uprostřed představení potleskem hromovým, zdvořilostním nebo případně

pískotem, či bučením. Ale porota? Je to koneckonců, ať se nám to líbí anebo nelíbí, i soutěž. Určuje postupující soubory na Hronov a další ocenění jednotlivců i souborů...

Vedení debaty poroty s jednotlivými soubory je věc docela závažná a odpovědná. Padnout mohou otázky a názory všeliké a nebo takřka skoro žádné a pak se může stát, že soubor z debaty odchází s pocity, které si svojí inscenací, aby se tak dalo říci, nezasloužil. Jo, i to jsem letos zažil. Porota by měla mít poslední slovo. A to slovo by mělo být dobré...

No a na konec. Velmi důležitý úkol poroty je, aby svoje hodnocení jednotlivých inscenací prezentovala také ve festivalovém zpravodaji. Názory mladých členek redakce mají svoje pravdy a půvaby, ale úhly pohledu na ty naše divadelní skutky mohou být různé, i jiné, i tomu podobné a naopak...

Karel Šefrna

Na složení poroty, v rámci té které přehlídky, záleží vždy. Opět se takto mj. dostáváme k tématu, jak udílet a přijímat kritiku. Záleží na profesionalitě, laskavosti, empatii, nikoli útočnosti na straně jedné a na ochotě i odvaze přijmout dobře míněnou kritiku na straně druhé. Nápad: možná by určité větší vyváženosti mohla pomoci, v jistém ohledu, kritika kritiky. Jak ze strany auditoria, tak ze strany toho, komu je udílěna. Záleželo by na formě, na přítomnosti moderátora/mediátora. Také mě napadá, že by bylo na místě, pokud by se to, jak udílet a přijímat kritiku učilo na středních a vysokých uměleckých školách, alespoň jako součást určitého okruhu vyučovací látky, např. etického nebo kritického myšlení.

Bohumila Plesníková

Diskuse o představeních, či dokonce rozborů inscenací jsou skoro vždycky součástí divadelních přehlídek. A že bývají hodně navštíveny, tak z toho soudím, že tvůrce velmi zajímá jaká je odezva jejich tvorby, divadelního tvaru. A od porot odborných se očekává dokonce něco zásadního, ale na druhou stranu uspokojivého. Myslím, že je to očekávání legitimní. Z očí do očí by se určitě mluvilo lépe a bez svědků se případné výhrady říkají a snázejí snáz. Je taky jasné, že ty výhrady mohou být různé, stejně tak, jak různý je vkus, nastavení a preference milých porotců. Je tu ale jedno zásadní ale, aspoň tedy pro mě. Pokud by diskuse nebyly veřejné, stala by se velká škoda, protože dobře vedený rozbor inscenace, uvedení do souvislostí, nadhled, zobecnění, to vše přináší intelektuální rozkoš, nové pohledy, vědomí pravidel, fungujících postupů, znalost odborného názvosloví a tak dále. A potom ti, kteří na diskusi přišli, se mají šanci určitě mnohé naučit. Takže, přeju nám všem, tvůrcům i přihlížejícím, úžasné, vzdělané, inspirativní a přející porotce. Třeba i mladé.

Blanka Šefrnová

Záleží – nezáleží, jak pro co. Pokud jde o to, aby porota (chcete-li „lektorský sbor“) doporučila, nebo přímo poslala do vyššího kola divadelní soutěže tu, či jinou inscenaci, tak na porotě opravdu záleží. Právě složení poroty často určuje úspěšnost inscenace. Bez ohledu na objektivní souvislosti oboru a doby, postup té, či jiné inscenace závisí na subjektivním vkusu a zkušenosti konkrétních porotců. To je vlastně v pořádku, pokud se porota stále proměňuje. Pokud na postupové či národní přehlídky jezdí stále ti samí porotci, jejich vkus pak může dlouhodobě deformovat obraz celého oboru a mohou tak oslabovat menšinové tendence a tvůrčí cesty, které nenajdou své zastání. Naopak osvědčené soubory slibují i porotě větší pravděpodobnost úspěšného přijetí inscenace ve vyšším kole. Ale nechci se zabývat touto nejméně radostnou částí práce poroty.

Porota, nebo chcete-li lektorský sbor je zde hlavně pro poskytnutí zpětné vazby souborům. Zpětné vazby od soustředěného, poučeného diváka, který vidí amatérskou tvorbu

v širším uměleckém a společenském kontextu. Primárním cílem poroty je pak podpořit amatérské tvůrce v jejich další umělecké tvorbě včetně všech jejich společenských, pedagogických i dalších přesahů. Porota může pojmenováním kvalit odvedené práce, dobrou radou v zájmu rozvoje silných stránek amatérských tvůrců, i obyčejnou osobní podporou, pomoci souborům v jejich uměleckém rozvoji a motivaci k další práci. Porotce by si měl dokázat přiznat, že i jeho vnímání cizího uměleckého díla je v podstatě subjektivní. Všechny jeho dosavadní zkušenosti jej paradoxně omezují ve vnímání teď a tady předkládané práce amatérských tvůrců. Porotce tu není primárně pro to, aby hodnotil, ale aby co nejvíce podpořil kvality a potenciál jevištního tvaru respektive souboru, se kterým měl tu čest se setkat. Pokud se amatérský soubor setká s jiným typem poroty, může jej to naopak demotivovat nejen v další práci, ale hlavně v potřebě poučené reflexe vlastní tvorby. A to by byla hrozná škoda.

Tomáš Machek

Zhlédnout mnoho divadelních představení během jednoho dne, být pozorným divákem (i u těch inscenací, které mě neoslovují), udržet v paměti podstatné postřehy, otázky a myšlenky, diskutovat s otevřenou myslí i srdcem, dokázat se vyladit na „tóninu souboru“, odhadnout, jak vysoko „nastavit laťku“ odpovídající zkušenostem divadelníků, napětí uvolňovat vřidností a humorem... A k tomu všemu unést zodpovědnost za závěrečný „soud“ poroty: vybrat inscenaci postupující na další přehlídku.

Myslím, že na porotce divadelních přehlídek někdy nakládáme velká očekávání. I porotce je jenom člověk. A myslím, že bychom se k němu měli vztahovat spíše jako k jednomu z diváků a partnerovi v diskuzi než jako k „soudci“.

Důležitou úlohu přikládám moderátorovi. Často se stává, že jednotliví účastníci debaty odbíhají od nastoleného tématu, „ohřívají si své polívkčky“, prezentují své osobní bolesti a rozptylují soustředění skupiny. Je třeba občas zastavit proud řeči, pojmenovat, kudy se naše myšlenky ubírají a kudy je chceme vést dále, uvolnit napětí, zchladit horké hlavy....

Vítám pestré složení porot. Raduji se, když jednotliví členové poroty nezastírají, že mají na věc různý názor. Když spíše otevírají inspirativní témata a provokující otázky, než aby vynášeli jednoznačné soudy.

Když někdy odcházím z diskuze bolavá a zneklidněná, rozsvítí se mi na čele nápis, který jsem si tam kdysi napsala: „A jaká by to byla víra, když by neunesla trochu té kritiky, výsměchu či nepochopení?“ Myslím, že účast na diskuzích můžeme my divadelníci přijmout i jako způsob otužování.

Hana Voříšková

S porotci, lektory, kritiky a podobnou cháskou je vždycky potíž. My umělci se měsíce namáháme, snažíme, děláme, co můžeme – a oni nám pak řeknou, že se jim něco nezdá v pořádku, že něčemu nerozumějí, a nakonec nás ještě neocení.

Každý porotce (či chcete-li módně eufemisticky „lektor“), kritik... samozřejmě vnímá divadelní inscenaci především jako člověk: baví ho, vzrušuje, dojíká, rozesmává, naplňuje ho smutkem či dovádí k výbuchům smíchu – nebo naopak nezajímá, nudí či dokonce uráží a štvě. A každý má k něčemu blíž a k něčemu dál a něčemu (proč bychom si to nepřiznali) ani nerozumí – prostě každý jsme jiný.

To, že jeden člověk inscenaci přijímá víc a druhý méně, nemusí nutně znamenat jeho progresivnost, modernost, mladost myslí..., nebo naopak zkostnatělost, zastaralost či rovnou zaostalost. Může to být prostě věc rozdílných nároků na divadelní umění, názorů, vkusu či jeho míry...

Je-li ale porotce porotcem nejen podle jména, měl by jeho rejstřík vnímání být co nejširší, měl by přijímat s otevřenýma očima, ušima a duší veškerou škálu možností,

s nimiž se setká. Zatímco totiž tvůrce by měl být co nejvyhraněnější, nejosobitější, porotce či kritik musí mít perspektivu co nejširší a dokázat přijmout celé spektrum názorů a pohledů, u nichž pak posuzuje, nakolik konsistentně, přesvědčivě a účinně je inscenace sděluje zvolenými prostředky a postupy. Východiskem je vždy sama inscenace: co chce říci a jak to říká. Na porotci je, aby se jejím rozbořením dopracoval k tomu, jak se jí to daří, v čem a proč míří a v čem a proč víc. Měl by dokázat vidět inscenaci očima jejich tvůrců – snažit se pochopit, co chtěli sdělit, jak a proč na to šli právě takhle, jak se jim to podařilo a proč se to třeba nezdařilo tak, jak by mělo.

Přesto je kritik či porotce především zástupcem diváků – pokud možno tím nejpoučejnějším.

Prvým předpokladem dobrého porotce je jeho divácká citlivost, schopnost vnímat, co je mu nabízeno; a nepředpojatost. Druhým jsou odborné znalosti, které mu umožní věci analyzovat a pojmenovat, rozřadit a rozlišit podstatné a nepodstatné, odhalit, co je základem, z něž vyrůstají klady či zápory, přednosti či problémy projevující se v dílčích prvcích. K předpokladům dobrého porotce patří také dobrý vkus; jakkoli je obtížné definovat, co to je – každý si přece myslíme, že dobrý vkus je ten náš.

Do rozboru a hodnocení by neměl kritik či porotce vnášet své vlastní představy: co on rád a co ne, jak by on sám inscenoval tu či onu situaci či dokonce celou předlohu – měl by však analyzovat, co jsou objektivní východiska, na nichž předloha stojí a s nimiž padá. Neměl by inscenátorům vnucovat ani své osobní filosofické, morální či estetické názory a apriorní ideologické postuláty. Neměl by exhibovat své znalosti a odvádět řeč do široka, daleka a venkonce ani do nedohledného hluboka. (Stranou nechávám takové samozřejmosti, jako že by neměl být spolutvůrcem hodnocené inscenace či jejich blízkým příbuzným, ani vnášet do hodnocení své přátelské či ne-přátelské vztahy k inscenátorům.)

Jsou poroty dobré, které dokáží v inscenaci vyhmátnout to nejpodstatnější a inspirovat tvůrce k další cestě, jsou poroty špatné, které neumějí k inscenaci přistoupit a jen glosují jednotlivosti, líčí své dojmy, řeší si na ní své problémy, utápějí se v obecném filosofování nebo dokonce hlásají nesmysly, a až příliš často jsou i poroty, od nichž se nedozvíte vůbec nic.

Není na světě porotce ten, aby se zavděčil lidem všem. Proto také bývá porotců víc, aby se názorové zúžení eliminovalo; a není vůbec na škodu, když porotci nejsou jen vzájemně si příkyvující klony a třeba mezi sebou i polemizují. A že každý vnáší do hodnocení i kus své osobnosti, individuality i subjektivity? S tím nic nenaděláme – dokud nenastoupí geniální všehoznalá všemocná umělá neosobní inteligence; a ta nám teprv ukáže!

Výhodou, zajišťující „geograficky“ určitou pluralitu pohledů je i to, že složení porot nediktuje jakási ústřední moc, nýbrž jsou věci jednotlivých krajských pořadatelů – byť je zároveň třeba, aby to byli lidé znalí širšího kontextu vyšších přehlídek, do nichž inscenace vysílají.

A k dobru věci je také to, když se na té které přehlídce neopakuje celé roky pořád stejné složení poroty – jakkoli jistá kontinuita je žádoucí, aby kritéria neskákala každý rok ode zdi ke zdi. Přiznám se, že nemám za šťastné ani to, když ve vyšším kole postupových přehlídek promlouvají titíž porotci, kteří inscenaci vybírali z kola nižšího: jak se mohou ubránit tomu, aby nevycházeli z prvního vidění a nehájili své předchozí doporučení. Ale chápu: jsme malá země, malý obor, a kde brát tolik odborníků?

Luděk Richter

Mimochodem: o porotování, porotách, porotcích, hodnocení a recenzování jsme zevrubně psali již v podzimníku 2001, letníku 2005 a jarníku 2019.

Každý z nás se často setkává s otázkou, co z divadla pro děti a mládež stojí za vidění, které inscenace bychom mohli rodičům, školám nebo kulturním zařízením doporučit. Předkládáme vám již jedenatřicátý pokus o odpověď:

INSCENACE PRO DĚTI A MLÁDEŽ DOPORUČENÉ DDD

PODZIM 2023

Neděláme si nárok na úplnost tohoto seznamu a nepovažujeme ho za “konečný”. Vy-
dáváme jej jednou ročně, doplňujeme a obměňujeme podle aktuální situace. Víme také,
že to je jeden z možných pohledů a nikomu jej nevnučujeme: nabízíme určitou záruku, jejíž
kvalitu si může každý sám ověřit a rozhodnout se, zda jí chce nadále věřit či ne.

Seznam je kolektivním dílem odborníků sdružených ve Společenství pro pěstování
divadla pro děti a mládež DOBRÉ DIVADLO DĚTEM, kteří inscenace do seznamu navr-
hují a následně hlasováním doporučují na základě osobního zhlédnutí. Jde o odborníky
z celé České republiky, zabývající se tvořivou prací s dětmi z pohledu psychologie, pe-
dagogiky, dramatické výchovy, divadla, jakož i dalších uměleckých disciplín.

Na další spolupráci se těší DDD, Chopinova 2, 120 00 Praha 2, osDDD@seznam.cz,
www.dobredivadlodetem.cz

VĚK INSCENACE

2–4 **O BERÁNKOVI, KTERÝ SPADL Z NEBE**

Příběh, inspirovaný motivy z obrázkové knížky o beránkovi, který spadl z nebe.
Autor: Fred Rodrian, režie: Michaela Homolová, 25+25 min. S
NAIVNÍ DIVADLO Liberec: www.naivnidivadlo.cz

2–6 **ŠŠŠ. ŠŠŠ. HÚÚÚ. HAF**

O pejscích a vlacích.
Autor: Vít Peřina a soubor, režie: Michaela Homolová, 40 min. S
NAIVNÍ DIVADLO Liberec: www.naivnidivadlo.cz

3–9 **MŮJ MEDVĚD FLÓRA**

Pohrávání si s knížkou Daisy Mrázkové pro všechny, kdo si rádi čtou, představují,
vymýšlejí a mají chuť hrát si.
Autor: Daisy Mrázková, úprava a režie: Luděk Richter, 45 min. N
KEJKLÍŘ Praha: www.kejklir.cz

3–12 **ŠÍPKOVÁ RŮŽENKA**

Známa pohádka v specifickém podání
Autor a režie: Vítězslav Marčík, 50 min. N
DIVADLO VÍTI MARČÍKA Hosín: www.vitamarcik.cz

- 3– **ČECHY LEŽÍ U MOŘE**
Inscenace plná mořské vody a současné poezie pro děti.
Autor: Radek Malý, režie: M. Homolová, 40 min. S
NAIVNÍ DIVADLO Liberec: www.naivnidivadlo.cz
- 3– **JAK PŘIŠLO JARO**
Minipříběh o tom, že nemůžeme přelstít přírodu.
Autor a režie: Matěj Vereckei, Věra Motyčková, 30 min. A
DIVADLO NA KLIKU Liberec: e-mail: info@motyckovicklika.cz
- 3– **JAK SI MÍŠA HLEDAL KAMARÁDA**
Kde může malý medvídek hledat kamaráda? Cože, u kontejnerů?
Autor: Vlasta Špicnerová, režie: Tomáš Dvořák, 50 min. S
ALFA Plzeň: www.divadloalfa.cz
- 3– **JEDNO MOŘE**
Na motivy pohádky Olgy Hejné Jak si mořský koník, mořská jehla a hvězdice udělali malé milé moře. Ať je vám v něm dobře.
Napsala Olga Strnadová a Karel Šefrna, režie: O. Strnadová, 15 min. A
NA VLNĚ, ZUŠ Žamberk: strnado.oli@seznam.cz
- 3– **O RYBÁŘI A ZLATÉ RYBCE**
Klasická pohádka na motivy A. S. Puškina o tom, že ten, kdo chce mít stále víc a víc, nemusí mít nakonec vůbec nic.
Dramatizace na motivy A. S. Puškina a režie: Eva Peterková, 35 min. A
OPAL Opava: www.loutkovedivadloopava.cz/opal, zsoldrisov@seznam.cz
- 3– **SNĚHURKA A TRPASLÍCI**
Jedna z nejznámějších světových pohádek – o zlé královně, krásné princezně a sedmi trpaslících.
Dramatizace a režie: Jana Dvořáčková, 30 min. A
MAMINY Jaroměř: www.ld-maminy.svet-stranek.cz
- 4–6 **JAK SE HLEDAJÍ PRINCEZNY**
Maňásková komedie s živými herci a přímými kontakty s dětmi.
Autor: Milada Mašatová, režie: Mirka Vydrová, 45 min. N
BOŘIVOJ Praha: www.divadloborivoj.cz
- 4–7 **TUČŇÁKŮV VÝLET**
Co se přihodí, když se s tučňákem utrhne kra.
Autor a režie: Barbara Kocábková, Jana Samková, 45 min. N
KRAB Praha: www.divadlokrob.cz
- 4–8 **JAK MEDVĚDI VAŘILI**
Myslíte, že při vaření snídaně se nedá najít kamarád?
Autor a režie: K. Skalická a B. Kocábková, 45 min. N
KRAB Praha: www.divadlokrob.cz
- 4–8 **POVÍDEJ, PAŇÁCO**
Dvě pohádky spojené klauniádou.
Autor: Jiří Středa a Pavel Polák, úprava: soubor, režie: Jiří Lisý, 50 min. A
ŘÍŠE LOUTEK Kroměříž: www.riseloutekkromeriz.cz

4–10 **KVAK A ŽBLUŇK**

Příběh o opravdovém přátelství žabáka Kvaka a ropušáka Žbluňka.
Na motivy A. Lobela, režie: Andrej Krob, 50 min. N
BILBO COMPAGNIE Nová Ves pod Pleší : www.reidinger.cz

4–10 **O ŠEVCI KUBOVI**

Když se Kuba potká s hloupostí ve všech podobách, vrátí se raději k hodné ženě.
Autor: Yvonna Kršková, úprava a režie: Jan Prokeš, 50 min. N
MRAK Havlíčkův Brod: www.uniart.cz

4–10 **OŘÍŠKOVÁ CHALOUPKA**

Docela malá, tichá pohádka o perníkové chaloupce.
Autor a režie: Hana Voříšková, 20 min. A
HANA VOŘÍŠKOVÁ Choceň: e-mail: H.Voriskova@seznam.cz

4–10 **POVÍDÁNÍ O PEJSKOVI A KOČIČCE**

Populární Čapkovo vyprávění o zvířátkách, kteří vše chtěli dělat jako lidi.
Autor: Josef Čapek, úprava: Pavel Polák, režie: Jiří Lisý, 45 min. A
ŘÍŠE LOUTEK Kroměříž: www.riseloutekkromeriz.cz

4–10 **TŘI ZLATÉ VLASY DĚDA VŠEVĚDA**

O osudu a jeho naplnění vypráví jedna z našich nejkrásnějších národních pohádek.
Autor: Karel Jaromír Erben, úprava a režie: L. Richter, 45 min. N
KEJKLÍŘ Praha: www.kejklir.cz

4–10 **ŽABÁK VALENTÝN**

Rozmazlený žabí chlapeček ve světě, kde číhají žabí nepřátelé – hlavně čápi.
Na motivy Burny Bose napsal a režie: Marek Bečka a soubor, 45 min. N
BUCHTY A LOUTKY Praha: www.buchtyaloutky.cz

4– **DOBRÁ RÁNA**

Několik absurdních povídek pro malé i velké
Autor: soubor, režie: Jaroslav Ipser, Daniela Weissová, 30 min. A
ČMUKAŘI Turnov: www.cmukari.cz

4– **DRAČÍ POHÁDKY**

Tři pohádky o dracích.
Autor a režie: Daniela Weissová, Jaroslav Ipser, 45 min. A
ČMUKAŘI Turnov: www.cmukari.cz

4– **HRNEČKU, VAŘ!**

Theatrum mundi neboli divadlo světa z lípy, hadříků a starých českých pohádek.
Úprava lidových pohádek a režie: Luděk Richter, 45 min. A
KEJKLÍŘ Praha: www.kejklir.cz

4– **KAŠPÁREK CHODÍ PĚŠKY**

Tradiční hrdina v netradiční pohádce
Autor a režie: Jaroslav Ipser, Romana Zemenová, 45 min. A
ČMUKAŘI Turnov: www.cmukari.cz

- 4– **KAŠPÁREK S HONZOU V ZAKLETÉM HRADE**
Jak Kašpárek s Honzou zjistí, že přátelství má větší cenu než všechny poklady.
Autor: Bohumil Schweigstill, Vladimír Pech, režie: Jiří a Alena Fialovi, Vladimír Pech, Václav Korda, 40 min. A
DIVADLO V BOUDĚ Plzeň: www.vboude.com
- 4– **KDYŽ VYKOUKNE SLUNÍČKO**
Čtyři drobné pohádky Jiřího Kahouna.
Autor: Jiří Kahoun, režie: Romana Hlubučková, 15 min. Ad
TKANIČKA, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou: e-mail: romanahlubuckova@seznam.cz
- 4– **KOZÍ POHÁDKA**
Tradiční pohádka v netradičním hávu.
Autor dle lidové pohádky: Lenka Fuxová, režie: Stanislava Kočvarová, 45 min. A
ŽENSKÝ AMATÉRSKÝ SPOLEK Homole: www.divadlo-zas.cz
- 4– **MALÁ INDIÁNSKÁ POHÁDKA**
Pohádka o tom, kde se vzalo na obloze Slunce a proč ho doprovází právě Měsíc.
Autor a režie Jana Dvořáčková, 20 min. A
MAMINY Jaroměř: www.ld-maminy.svet-stranek.cz
- 4– **MALÝ ČLOVĚK JMÉNEM NGALI**
Příběhy o zvířatech s lidskými vlastnostmi a lidech, co zapoměli na moudrost zvířat.
Autor: O. D. West, Pavlína Maloy Řezáčová a Magdalena Čechlovská, režie:
P. M. Řezáčová a soubor, 45 min. A
DIVADELNÍ SPOLEK SCÉNA Kralupy: www.kralupy.cz/scena
- 4– **MARINGOTKA**
Co se stane, když cirkus nepřijede.
Scénář, režie: J. B. Reidinger, 45 min. N
BILBO COMPAGNIE Nová Ves pod Pleší: www.reidinger.cz
- 4– **MEDVĚDÍ PRINC**
Přijďte a odhalte spolu s agenty FÚPOPP úplně novou pohádku.
Autor: soubor, režie: Katarína Vrbová, 40 min. N
DAMÚZA Praha: www.damuza.cz
- 4– **MYSLÍŠ, DĚDO...?**
Zmůže láska všechno? I u malé mořské víly?
Volně na motivy H. Ch. Andersena, režie: soubor, 40 min. A
RÁMUS Plzeň: www.facebook.com/ramusplzen
- 4– **NO, TO DÁ ROZUM...**
Kašpárek s Honzou, se chystají na další dobrodružství a za pomoci Větrné babky.
Autor a režie: Vladimír Pech, 50 min. A
LOUTKOVÉ DIVADLO V BOUDĚ Plzeň: www.vboude.com
- 4– **O PRAČLOVÍČKOVI**
Báječný výlet do pravěku.
Autor a režie: Vladislav Kracík, 60 min. N
TRAMTÁRIE Olomouc: www.divadlotramtarie.cz

- 4– **PIŠKANDERDULÁ aneb JOSEFE**
Poetická procházka možnostmi loutkového divadla.
Autoři a režie: V. a F.Vítkovi, 90 min. N
VĚRA A FRANTIŠEK VÍTKOVI Hradec Králové: tel. domů: 495 514 140
- 4– **PLETENÉ POHÁDKY**
Pohádka z vlny.
Autor a režie: Jaroslav Ipser, Daniela Weisssová, 45 min. A
ČMUKAŘI Turnov: www.cmukari.cz
- 4– **PŘÍBĚHY MALÉ LUPITINY GONZÁLES**
Veselá loutková výprava do Mexika za tamní barevnou oslavou Dušiček.
Autor a režie: Dora Bouzková, 30–40 min. N
LOUTKY BEZ HRANIC Praha: www.lbh.cz
- 4– **PTÁK OHNIVÁK A LIŠKA RYŠKA**
Klasická česká pohádka, kde dobro vítězí nad zlem a láska nad nenávisť.
Autor: K. J. Erben, úprava a režie: Miroslava Halámková, 45 min. A
OPAL Opava: www.loutkovedivadloopava.cz/opal
- 4– **RYTÍŘ BRUMLA A MALIČKÁ VÍLA**
O jednom neobyčejném rytíři a o jedné docela maličké víle.
Autor: Jana Dvořáčková, Zdeněk Zdražil, režie: J. Dvořáčková, 25 min. A
MAMINY Jaroměř: www.ld-maminy.svet-stranek.cz
- 4– **TAŠKAŘICE DO PĚTICE S LIŠKOU**
Pět pohádek o liškách.
Autor, režie a scénografie: Kateřina Davidová, 35 min. A
BUBLANINA Vsetín: e-mail: katkabubu@seznam.cz
- 4– **TŘI ZLATÉ VLASY DĚDA VŠEVĚDA**
Klasická pohádka o Plaváčkovi.
Autor: Karel Jaromír Erben, režie: Miroslava Halámková, 45 min. A
OPAL Opava: www.loutkovedivadloopava.cz/opal
- 4– **Z TAJNÉHO DENÍKU SMOLÍČKA PĚ**
Svět je gramofonová deska a otázkou je, do jaké dráhy se jehla zarazí.
Autor: soubor, režie: Jakub Vašíček, 40 min. N
DAMÚZA Praha: www.damuza.cz
- 5–10 **KEJKLÍŘ**
Z části veselá pohádka ze života na motivy bratří Grimmů v provedení jediného herce a desítek postav.
Dle bratří Grimmů upravil a režie: Luděk Richter, 45 min. N
KEJKLÍŘ Praha: www.kejklir.cz
- 5–10 **PIRÁTSKÁ POHÁDKA**
Výpravný dobrodružný příběh o lásce a přátelství.
Autor: Jan Prokeš, Yvonna Kršková, režie: Jan Prokeš, 50 min. N
MRAK Havlíčkův Brod: www.uniart.cz

5–10 **TŘI ZLATÉ VLASY DĚDA VŠEVĚDA**

Bylo – nebylo, stalo se – nestalo?!?

Autor: Karel Jaromír Erben, režie: R. Krause, J. Polanská, 45 min. A

SPOJÁČEK Liberec: www.spojacek.cz

5–12 **SNĚHOVÁ KRÁLOVNA**

Světověznámá pohádka s dvěma herci, mnoha loutkami a točnou.

Autor: Hans Christian Andersen, úprava a režie: Luděk Richter, 45 min. N

KEJKLIŘ Praha: www.kejklir.cz

5– **AUCASSIN A NICOLETTA**

Loutková rytířská komedie. Kdo neviděl, nežil!

Na motivy středověké francouzské legendy, režie: Michaela Homolová, 60 min. N

LOKVAR Praha: www.lokvar.cz

5– **JAK JSEM SE ZTRATIL aneb MALÁ VÁNOČNÍ POVÍDKA**

Příběh z dětství pro malé i velké, s živou kapelou.

Autor: Ludvík Aškenázy, Jan Borna, režie: J. Borna, 405 min. S

DIVADLO V DLOUHÉ Praha: www.divadlovdlouhe.cz

5– **O NIRDHANATOVI**

Indická lidová pohádka.

Úprava: Tereza Machková, režie: soubor, 30 min. N

ToTeM Mračov: <http://umenimeni.cz/divpredstav.html>

5– **POSLEDNÍ TRIK GEORGESE MÉLIČSE**

Inspirováno pozoruhodným životním příběhem a dílem průkopníka kinematografie.

Autor a režie: Jiří Havelka, 50 min. S

DRAK Hradec Králové: www.draktheatre.cz

5– **PRINC(?)!**

Loutková pohádka o rozmazleném princovi, kterého unese drak.

Autor: soubor, režie Barbora Dohnáková, 15 min. A

BUBU Vsetín: e-mail: bubu.klub@seznam.cz

5– **RONJA, DCERA LOUPEŽNÍKA**

O přátelství dcery a syna dvou znepřátelených loupežnických klanů.

Knihu Astrid Lindgrenové dramatisoval a režii má Jakub Jílek, 50 min. A

RADOST Strakonice: jilekja@gmail.com

5– **VÁNOČNÍ LOUTKOVÁ HRA**

Co se stane, až přiletí andělé a betlém ožije?

Z lidových textů vytvořili a režie: Mirka Vydrová, Jitka Tichá, 45 min. N

BOŘIVOJ Praha: www.divadloborivoj.cz

6–10 **ZAKLETÁ PRINCEZNA**

Co všechno se může kolem mlýna semlít.

Autor a režie: Alena Kašparová, 50 min. N

STUDNA Hosín: www.divadlo-studna.cz

- 6– **BAJAJA**
Hledá se hrdina, značka: spěchá!
Autor: Božena Němcová, úprava a režie Filip Jevič, 50 min. N
DAMÚZA Praha: www.damuza.cz
- 6– **DOMŮ**
Komorní loutková inscenace o uprchlících.
Autor a režie: Pavlína Šmídová, Denisa Bláhová, 35 min. A
PASTABASTA Brno: pajasmidova68@gmail.com
- 6– **JAKO BY SE NECHUMELILO**
Veselý loutkový příběh plný ošklivých vloček, nanicovatých sněhuláků a zpropadených zimních radovánek.
Autor a režie: Martin Trecha, 30 min. A
ÚPLNĚNAHĚDIVADLO Veselí nad Moravou: sarah.motyckova@seznam.cz
- 6– **LÁRK ÍČIČOK**
Jen docela maličko hororové pohádky z knihy Kočičí král.
Autor: Pavel Šrut, úprava a režie: Jaroslav Ipser, Daniela Weissová, 45 min. A
ČMUKAŘI Turnov: www.cmukari.cz
- 6– **LETEM SOKOLÍM**
Komedie o tom, že lhát se nemá, ani když víte, že máte pravdu.
Autor: Petr Jarčevský, Michal Chovanec, Ondřej Klíč, Vojtěch Fatka, režie: P. Jarčevský, 90 min. S
DIVADLO BOLKA POLÍVKY Brno: <https://divadlobolkapolivky.cz>
- 6– **MALÝ, HUBENÝ A JEDNOOKÝ**
Veselý příběh o hledání ženicha.
Autor a režie: Rudolf Hancvencl, 25 min. A
VOZICHET – RUDA HANCVENCL Jablonec nad Nisou: www.rudahancvencl.cz
- 6– **TŘI SILÁCI NA SILNICI**
Pohádková komedie o tom, že síla není vše a že táhnout za jeden provaz se vyplatí.
Autor: Vítek Peřina, režie: Tomáš Dvořák, 50 min. S
ALFA Plzeň: www.divadloalfa.cz
- 6– **ZA KAŽDÝM ROHEM JESKYŇKA**
O Smolíčkovi, Karkulce, Jeničkovi a Mařence – tedy vlastně o všech dohromady.
Autor: D. Weissová, R. Zemenová, režie: soubor, 50 min. A
ČMUKAŘI Turnov: www.cmukari.cz
- 7– **BRUNČÍK A LEV**
Příběh hrdinství a lásky.
Autor: Alois Jirásek, úprava a režie: Jan Jirků, 55 min. S
MINOR Praha: www.minor.cz
- 7– **DEIDRE**
Na motivy keltské báje.
Autor a režie: Jakub Jílek, 30 min. A
RADOST Strakonice: www.lsradost.cz

- 7– **O LÍNÉ BABIČCE**
Návod na to, jak se nebát (plnit si své sny) a užívat si (životu)!
Autor: Alena Kastnerová, režie: J. Borna, Miroslav Hanuš, 120 min. S
DIVADLO V DLOUHÉ Praha: www.divadlovlouhe.cz
- 7– **OŠKLIVÁ PRINCEZNA**
O tom, podle čeho si princezny vybírají své prince a princové své princezny, a o tom, jestli je opravdová krása vidět.
Autor a režie: Zbyněk Doležal, 45 min. A
LOUTKOVÉ DIVADLO V BOUDĚ Plzeň: www.vboude.com
- 8–15 **ZEĎ aneb JAK JSEM VYRŮSTAL ZA ŽELEZNOU OPONOU**
Naše minulost zůstává v nás a je stále živá. Inscenace o naději, ve kterou nesmí me přestávat věřit.
Na motivy Petra Síše, režie: Miřenka Čechová, Dominika Špalková, 40 min. S
DRAK Hradec Králové: www.draktheatre.cz
- 8– **HVĚZDNÉ DÁLKY aneb GALAKTICKÁ ROZTRŽKA čili KTERAK IMPÉRIUM ÚDER NEVRÁTILO**
Fanoušek z Jablonce se snaží představit Star Wars veršovanou divadelní podívanou.
Autor: Rudolf Hancvencl, režie: Jiřina Polanská a spol., 35 min. A
VOZICHET – RUDA HANCVENCL Jablonec nad Nisou: www.rudahancvencl.cz
- 8– **MALÝ STROM**
Kudy vede správná cesta čerokiského chlapce.
Dramaturgie: Matouš Danzer, režie: Jakub Šmíd, 60 min. S
LAMPION Kladno: <https://www.divadlolampion.cz>
- 8– **MEDVÍDEK PŮ NEBO TAK NĚJAK**
Oblíbení zvířecí hrdinové láček, prasátko a medvídek Pů.
Autor: A. A. Milne, úprava a režie: soubor, 45 min. A
ČMUKAŘI Turnov: www.cmukari.cz
- 8– **SÁVITŘÍ**
Loutková stínohra o lásce a síle, překonávající zlý osud.
Na motivy staroindické báje napsala a režie: P. Dombrovská, 45 min. N
DIVADLO LÍŠEŇ Brno: www.divadlolisen.cz/
- 8– **STOLEČKU, PROSTŘI SE!**
Theatrum mundi neboli divadlo světa z lípy, hadříků a starých českých pohádek.
Lidové pohádky upravil a režie: Luděk Richter, 45 min. N
KEJKLÍŘ Praha: www.kejklir.cz
- 8– **ŠKOLA MALÉHO STROMU**
Nahlédnutí do duše malého indiána.
Autor: F. Carter, úprava a režie: Iveta Dušková, 85 min. N
CYLINDR Praha: www.divadelnisouborcylindr.cz
- 9– **ROBINSON CRUSOE**
Jeden herec a spousta hrdinů v dobrodružném příběhu.
Dle Daniela Defoa úprava a režie: Vítězslav Marčík, 50 min. N
DIVADLO VÍTI MARČÍKA Hosín: www.vitamarcik.cz

- 9– **TŘI MUŠKETÝŘI**
Maňásková groteska podle stejnojmenného románu Alexandra Dumase.
Autor: Alexandr Dumas, režie: T. Dvořák, 55 min. S
ALFA Plzeň: www.divadloalfa.cz
- 10– **ČARODĚJŮV UČEŇ**
Poslechni hlas svého Mistra, poslechni jej!
Autor: Otfried Preußler, režie: Jan Holec, 75 min. S
ČINOHERNÍ STUDIO Ústí nad Labem: <https://cinoherak.cz>
- 10– **FAUST**
I divadlo je plné faustovské touhy dokázat nemožné.
Texty kočovných loutkářů upravil a režie: Tomáš Hájek, 25 min. A
BAŽANTOVA LOUTKÁŘSKÁ DRUŽINA Poniklá: www.facebook.com/bazantova.loutkarska.druzina
- 10– **KRÁVA A DĚDEČEK**
Příběh o konzumní společnosti.
Předloha: Ivan Binar, úrava: soubor, režie: Barbora Dohnálková, 25 min. A
BUBU Klub dětské kultury Vsetín: e-mail: bubu.klub@seznam.cz
- 10– **NELKEJ, ČECHIE!**
Veskrze vlastenecké fiktivní historické drama o hašení Národního divadla za účasti ponikelského sboru.
Autor a režie: Tomáš Hájek, 25 min. A
BAŽANTOVA LOUTKÁŘSKÁ DRUŽINA Poniklá: www.facebook.com/bazantova.loutkarska.druzina, Hajecek@seznam.cz
- 10– **PODÍL DRAMATICKÉ VÝCHOVY NA POLIDŠTĚNÍ KRÁLE ŠÁHRÍJÁRA**
Česká inscenace o polidštění arabského krále Šáhríjára aneb co dokáže dramatická výchova.
Volně na motivy Tisíce a jedné noci: Zdena Vašíčková, režie: soubor, 50 min. A
RÁMUS Plzeň: mklukasovi@seznam.cz
- 10– **ZAPSANÝ SPOLEK ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH LOUTKÁŘŮ UVÁDÍ:
KAŠPÁREK A ZBOJNÍK**
Třicetileté výročí rozpadu Československa nabízí jedinečnou příležitost divadelně reflektovat mimořádný fenomén, jímž je ojedinělá blízkost dvou národů...
Scénář: Peter Galdík, Tomáš Jarkovský, režie: Šimon Spišák, J. Vašíček, 70 min. S
DIVADLO DRÁK Hradec Králové a BÁBKOVÉ DIVADLO Bratislava:
www.babkovedivadlo.cz, <https://draktheatre.cz>
- 10– **ZMATEK NAD ZMATEK**
Že by Jules Vernes podceňoval inženýry?
Autor: Jules Verne, úprava a režie: Tomáš Hájek, 30 min. A
BAŽANTOVA LOUTKÁŘSKÁ DRUŽINA Poniklá: www.facebook.com/bazantova.loutkarska.druzina

- 12– **ANDRÉE**
Dokumentární vzduchoplavecké drama dle skutečného pokusu o dobytí severního pólu.
Autor: August Salomon Andréé, režie: Tomáš Hájek, 40 min. A
BAŽANTOVA LOUTKÁŘSKÁ DRUŽINA Poniklá: www.facebook.com/bazantova.loutkarska.druzina
- 12– **CKD**
Ticho – zpěv cikád do skály proniká.
Autor a režie: Pavla Šefrnová-Bútorová, 15 min. A
OSAMOCENÁ Hradec Králové: e-mail: pavla.sefrnova@seznam.cz
- 12– **EMIL ČILI O HÁCHOVI**
Uplynulo více než pětasedmdesát let od smrti třetího československého prezidenta Dr. Emila Háchy...
Autoři: Tomáš Jarkovský a Jakub Vašíček, režie: J. Vašíček, 85 min. S
D 21 Praha: <https://divadlod21.cz>
- 12– **PŘESÝPÁNÍ**
Dva kilogramy pšenice, jedna mísa a osmnáct minut poezie.
Autor a režie: Hana Voříšková, 18 min. A
HANA VOŘÍŠKOVÁ Choceň: e-mail: H.Voriskova@seznam.cz
- 12– **STŘEDOVĚKÁ MYSTÉRIA**
Čtyři mystéria v tradici lidových středověkých frašek a moralit.
Autor: Dario Fo, režie: Vítězslav Marčík, N
DIVADLO VÍTI MARČÍKA Hosín: www.vitamarcik.cz
- 12– **ŠPINARKA**
Dokumentární fikce o ní...
Autor a režie: Tomáš Dianiška, 170 min. (vč. Přestávky) S
DIVADLO PETRA BEZRUČE Ostrava: <https://bezruc.cz>
- 12– **V JEDNOM LESE, V JEDNOM DOMKU**
Pásmo drsných pohádek pro potenciální rodiče a jejich eventuální děti.
Autor, hudba: Ruda Hancvencl, režie: soubor, 30 min. A
VOZICHET – RUDA HANCVENCL Jablonec nad Nisou: www.rudahancvencl.cz
- 12– **VALÉRIE A TÝDEN DIVŮ**
Surrealistický Nezvalův román Valérie a týden divů na divadle? Poetická sekce V.A.D. Kladno se výzev nebojí.
Předloha: Vítězslav Nezval, režie: soubor, 70 min. A
LATRINA MAGIKA při V.A.D. Kladno: www.divadlo-vad.cz
- 13– **CESTA**
Divadelní road movie o cestě, která je cílem.
Autor: Tomáš Jarkovský, Jakub Vašíček, režie: J. Vašíček, 70 min. S
DRAK Hradec Králové: www.draktheatre.cz
- 14– **NIKDY NARÁZ NETRÁPÍ TĚ MRÁZ A OBLAK Z KOMÁRŮ**
Eskymácká poezie. Mráz, hlad, lov, mráz, hlad, lov, mráz, hlad, lov...
Na motivy L. Nováka, O. Jorgensena a J. Topola upravila a režii má H. Voříšková, 20 min. A
HANA VOŘÍŠKOVÁ Choceň: e-mail: H.Voriskova@seznam.cz

- 14– **VALPURŽINA NOC RAVE**
Projekt Faust ...avantýra vás čeká všelijaká.
Autor: J. W. Goethe, úprava a režie: Lada Blažejová a soubor, 45 min. A
POSLEDNÍ NAKONEC, ZUŠ Mladá Boleslav: bechynova@seznam.cz
- 15– **A LIDÉ ŽIJÍ. ABDUL**
Příběhy o hrdosti, důstojnosti a nepochopitelné liskosti.
Autor a režie: David Želinka, 75 min. A
TEĎ, NÁDECH A LEŤ Pardubice: tednadechalet.webnode.cz
- 15– **CIKÁNSKÝ BOXER**
Monodrama o bývalém boxerovi, jemuž se vzpomínka dere do srdce, to se zmenšuje a snaží uniknout.
Autor: Rike Reiniger, režie: Gabriela Ženatá, 60 min. N
FILIP TELLER Brno: <https://filipteller.com>
- 15– **FE-ÉRIE O KLDNĚ**
Urbanisticko-sociálně-politologická a navíc edukativní inscenace.
Autor: Kazimír Lupinec a soubor, režie: soubor, 70 min. A
V.A.D. Kladno: www.divadlo-vad.cz
- 15– **PUTIN LYŽUJE**
Jevištní montáž o směřování Ruska k totalitě.
Na motivy Anny Politkovské úprava a režie: Pavla Dombrovská, 45 min. N
DIVADLO LÍŠEŇ Brno: www.divadlolisen.cz
- 15– **S ÚSMĚVEM NEPILOTA**
Komponovaný večer vědeckých pojednání, originálních písní a obskurní poezie.
Autor a režie: Jan Duchek, 70 min. A
KOČOVNÉ DIVADLO AD HOC Praha: www.divadloadhoc.cz
- 15– **SVATÁ HLAVA**
Psychotický příběh o životě na pomezí reality a bludů.
Předloha: Hana Lehečková, režie: Renata Vordová, 45 min. A
DIVADLO MY Plzeň: e-mail: renata.vordova@seznam.cz
- 15– **UPOKOJENKYŇ**
Komedie z prostředí domova pro seniory.
Autor: Lupinec & Co., režie: soubor, 85 min. A
V.A.D. Kladno: www.divadlo-vad.cz

A amatérský soubor

Ad dětský amatérský soubor

N nezávislá skupina

S statutární divadlo

KULTURNÍ REVOLUCE?

„Proč musí Sněhurku zachránit princ, který v příběhu absolutně nefiguruje a zjeví se jako *deus ex machina* jen proto, aby políbil cizí (spící!) dívku, protože mu přijde krásná? Proč se král po smrti královny nemůže starat o princeznu sám? Proč pasujeme ženy do rolí krásných empatických pečovatelek?“ (Empatickou pečovatelkou je zřejmě míněna macecha, která se jí snaží zabít.)

„V Krásce a zvířeti žena pyká za chyby svého otce, trpí za něj a napravuje i svého budoucího partnera, největším naplněním Šeherezády je, že probudí empatii ve svém muži-pánovi a otěhotní s ním, ve Sněhurce chce zlá macecha otrávit svoji dceru, protože jí závidí její krásu, v Koblížkovi se tleská dědečkovi za to, že byl s to dojít nakoupit, v Kůzlátkách se bratři nebudou bavit s mladší sestřičku, protože je trapná... Když v dnešní Sněhurce po smrti její maminky zazněla řečnická otázka »Kdo se teď o Sněhurku postará?«, chtělo se mi křičet »A co třeba tatínek?«. Ale bohužel to byla zase macecha-žena...“

„Šlo (...) o druhou chrudimskou inscenaci s motivem ženské oběti, která vlastní trpělivostí a odvahou vykupuje hříchy mužů ve svém okolí.“

„Ukázkově zde (O rybáři a zlaté rybce – pozn. red.) vystupuje stereotyp chamtivé hysterické ženy, ne nepodobné Maceše ze Sněhurky a trpaslíků nebo zlým sestrám z Krásky a zvířete, vedle skromných a pokorných nebohých mužů, kteří jsou ve všech zmíněných pohádkách ženami utlačováni.“

„Mořský koník (...) spolu s Hvězdicí a Jehlicí se stávají rovněž rodiči této personifikované myšlenky (mimořádně jsou to tři rodiče a nikdo neřeší jakého jsou pohlaví, genderu ani jaká je jejich orientace).“

Ne ne. Nečtete úryvky z parodicko-humoristického časopisu, ani z věstníku spolku pro nápravu lidstva, nýbrž z recenzí Zpravodaje celostátní přehlídky Loutkářská Chrudim. Kulturní revoluce konečně dorazila i k nám! Je nejvyšší čas začít přepisovat do „korektna“ už i pohádky:

Král se vzorně stará o Sněhurku. Dostatečně opečovávána se však necítí jeho nová žena. Pokusí se Sněhurku zahubit, ta odmítne nechat se patriarchálně zachránit myslivcem a zachrání se sama. Trpaslíkům oznámí, že jim nemíní posluhovat ani vyvažovat, a tak se obě strany v péči o domácnost a dobývání nerostů střídají. Když macecha Sněhurku přeče jen otrávy, povolají trpaslíci známého léčitele Prince. Ten ji probudí (zatím není jasné jak, když oním probouzacím lékem je právě polibek, ale něco se určitě najde), představí se krátkým curriculum vitae, a když se takto stane dostatečně známým, opatrně, aby nevyvolal nežádoucí sexistický dojem, že je pro něj Sněhurka jen krásným esteticko-erotickým objektem, ji naznačí svůj zájem a po vyžádání informovaného souhlasu ji políbí.

Kráska nekompromisně sdělí tatínkovi, že co si nadrobil, má si i sníst, a jde si užívat za svými sestrami, zatímco otec odchází odpykat svou chybu, resp. vinu (utrhl pro Krásku květ) ke zvířeti, jež jeho příchod promění v empatickou láskyplnou bytost – nebo prostě zůstane zvířetem; to už necháme na inscenátorech.

Šeherezáda oznámí králi, že se s ním nebude vybavovat, natož mu něco vyprávět, o těhotnění nemluví. Král se zastydí, obdaruje ji, propustí a polepší se.

Rybářka den co den přemlouvá muže, aby nechtěl na rybce víc, než je nutné a oba se raději ve svém slumu stanou vegetariány... ..

V Zpravodaji nenajdete jediné slovo (natož fundovaný rozbor) od porotců, takže ten, kdo nebyl na „diskusi“, se ani náznakem nedozví, co k tomu určená odborná porota nalézala v inscenacích za klady a problémy a z čeho pak vycházela při závěrečném udělování

cen. Místo toho tu redaktoři kádrují inscenace svými apriorními ideologickými požadavky genderu, stereotypizace ženských a mužských rolí, nebipolárního rodičovství či veganského náhledu na chov zvířat. Žánr je při tom lhotejný, stejně jako věk adresáta, jemuž je inscenace určena.

Jenže žánr i adresát jsou naopak určující. V parodii, nadsázce, pohádce... mají motivy, postavy, předměty, jevy, události... mnohdy i opačný smysl než v realistickém obraze ze života. Pohádka není seriálový kuchyňský příběh, není otiskem reality, natož návodem jak správně žít, nýbrž metaforickým modelem v nejobecnější archetypální rovině, vycházejícím z primárních přírodních, lidských i společenských daností a podmínek. Princ není nějaký princ Pepík, nýbrž archetyp jinocha, prokazujícího svou způsobilost stát se dospělým mužem – následníkem rodu. Král není nějaký Franta či Vilém, nýbrž svrchovaný vládce svého života a správce řádu. Princezna není jakási Filomena, nýbrž symbol budoucnosti, pokračování rodu, „království“, jejíž hlavní vlastností ze zorného úhlu zachování rodu musí být krom krásy (signalizující potřebné zdraví) i schopnost lásky a trpělivost (alespoň těch devět měsíců). Nikdo nikoho v pohádkách do žádných „rolí“ nepasuje; to příroda způsobila, že jen žena může rodit a kojit, takže její empatie ve vztahu k dítěti je primární a tedy typická, ba archetypální.

Problémem asi je, že ty zaostalé pohádky pocházejí z dob, kdy se předpokládalo, že muž je muž a žena žena, že muž mívá víc síly a chuti do boje a žena víc mateřské lásky, empatie a snad i obětavosti (prostě genderové stereotypy a klišé hodná opovržení), že druhým (například otci – přesto, že je muž) se má v nouzi pomáhat, a láska, schopná někoho změnit, ba vysvobodit, se pozná i podle oběti, které je schopna... Musím přiznat, že i já se stále ještě domnívám, že některé věci jsou bližší ženám a některé mužům, že jsou záliby, zvyky, zájmy, postoje, reakce... typicky holčičí a jiné naopak typicky klučičí – byť výjimky jsou možné. Rovnost přece není totéž, co stejnost a typ je něco jiného než stereotyp, nemluvě o archetypu, což je pratyyp, pravzor.

A pohádkám přičítané stereotypy? V Zlaté rybce je chamtivá žena, v Třech zlatých vlasech děda Vševěda král, v Krásce a zvířeti obětavě pomáhá dívka, v Bajajovi mládenec, v Strejčkovi Příhodovi není moc chytrá žena, když se Honza učí latinsky, neprojeví zas moc důvtipu muž. O Chytré horáky ani nemluvě...

„Proč opakovaně sledovat známé pohádky?“ „Proč klasické pohádky pořád dokola inscenovat?“ Recenzenty už pohádky nebaví, tak proč je hrát? Především proto, že pohádkové inscenace nejsou určeny znuděným „teatrologům“, nýbrž dětem. Taky proto, že mnohé děti je neznají nebo znají právě jen v parafrázích či parodiích, které podstatu pohádek zcela míjejí; věc pro dospělého až k nudnosti známá, ořepaná, může být pro tří či čtyřleté dítě vzrušujícím objevem. A i kdyby znaly, přinejmenším ty nejmenší si libují právě v jejich opakování (podobně jako při opakování v kumulativních pohádkách typu Kohoutka a slepičky), onu znalost stvrzujícím. To samozřejmě nevylučuje nutnost interpretace pohádek, namísto prázdného povrchního opakování příběhu. Samy texty, fabule, syžety pohádek nejsou témata. Témata je nutno v nich teprve hledat – a až pak lze soudit, nakolik jsou (nikoli pohádky, nýbrž inscenace) živé, aktuální, přínosné – nebo prázdné a konvenční. Kvalita tématu a s ním i inscenace spočívá vždy v jeho zpracování, v osobitosti a hloubce zaujetí inscenátora, v tom, jak do něj vloží svou osobnost a postaví se za ně.

Prožil jsem přes polovinu života v režimu, v němž bylo nutné jedinou „pravdu“ nejen snášet, ale přímo aktivně vyznávat a hlásat, a témata, včetně jejich vyznění byla předem dána – a tvrdě vyžadována. Nechci v takovém režimu žít znovu.

Luděk Richter

RECENZE

HANA VOŘÍŠKOVÁ, Choceň: Nikdy naráz netrápí tě mráz a oblak komárů (autor: Ladislav Novák, Ole Jorgensen, Jáchym Topol, dramatinizace a režie: H. Voříšková)

Bíle oblečená herečka sedí s hlavou v bílé kápi opřenu o bíle povlečený stůl. Když se obecenstvo usadí, začne vyprávět o životě Eskymáků-Inuitů v extrémních podmínkách na hranici života a smrti. Většinou jen jakoby mimoděčně, paralelně s obsahem vyprávění, místy jako až loutkovou ilustraci vyprávěného dění přítom rozehrává několik vesměs bílých předmětů ležících na stole: díž na těsto, porcelánovou misku, ale také škrabku, nůž a skleněný džbán s vodou. Do hry se dostává další barva – rudá barva krve, již poskytuje červená řepa, představující tuleně; loupaná, řezaná, strouhaná mění čirou vodu v krev a barví i tvář herečky, vyprávějící o matce, která v zoufalství hladu snědla své dítě, aby přežila, a pak zešléla, protože jedla sebe sama. Nesuďme, co jsme nezažili, neprožili a nepřežili. Mráz, hlad, lov, mráz, hlad, lov, mráz, hlad, lov... – charakterizuje inscenaci autorka.

Otázkou (kterou si klade málokdo, ale, hledáme-li sílu v důslednosti a jednotě obsahu a jevištních prostředků, má svou relevanci), je užití kuchyňského nářadí, nadto zjevně středoevropského, jež svou elegancí, nablýskaností a kříšťalovou čistotou jako realie v mýtickém bezčase dalekého severu pokulhává, k tématu krutého hladu vyznívá spíš kontrapunktně a jako metafora se příliš neozřejmuje.

Inscenaci neodlišuje od předchozích kreačí Hany Voříškové jen žánrový obrat od lidsky vstřícných osobních výpovědí, jež vyvrcholily v předchozím Přesýpání, ale i to, že tentokrát vystupuje z role jevištní postavy sebe sama a hraje fiktivní postavu inuitské vypravěčky. Hana Voříšková je sugestivní, pro mnohé až mrazivě přesvědčivá, ale hledání syntézy mezi předváděnou fikcí a autenticitou herečky je tu stálým bojem na hraně možností.

Leč všechna čest! Hana Voříšková překročila sama sebe. Otázkou je jen to, zda ku prospěchu své autentické jedinečnosti. Lidsky to ví jen ona sama, divácky si (ani napotřetí) nejsem zcela jist. (LR)

HOP-HOP Ostrov: Poslíček (autor velmi volně na motivy Williama Saroyana a režie: Irena Konývková)

Do dálav války proti Hitlerovi odcházejí pluky vojáků a kluci na kolech jim nadšeně salutují. I bratr dvanáctiletého Homera Mark odchází a on ho musí zastoupit jako živitel rodiny. Dobrodružství a zábavy mu tedy krátí roznášení telegramů – zprvu veselých, ale čím dál častěji i těch o padlých. Smrt je všude. Nevyhne se ani jeho bratroví. O to důležitější je semknout se s kamarády a jít dál.

Čtyři mladí herci střídají prvky groteskního herectví ve chvílích klukovských dobrodružství s téměř psychorealistickými okamžiky kolem tragických dialogických telegramů. Dobré herectví je tu základem.

Bylo by ku prospěchu dotáhnout jednotlivé typy kluků až závěrečnému semknutí, v kontrastech výrazněji provázat klučičí hry s tématickým jádrem narůstající tragédie a především víc akcentovat Homerův vztah k odvedenému bratroví. Ale i tak jde o pozoruhodnou inscenaci divadla hraného dětmi. (LR)

HOP-HOP Ostrov: Ruby a? Garnet (předloha: Jacqueline Wilson, dramaturgie a režie: Irena Konyvková)

Jednovaječná dvojčata – na pohled k nerozeznání, ale svou náturou oheň a voda: Garnet plachá introvertka, Ruby dravá extrovertka. Přesto se mají opravdu rády – dokud nesmělá Garnet nezhatí oběma konkurs na filmové role dvojčat a vzápětí nezastíní svou sestru u zkoušek na prestižní školu. V tom okamžiku jde sesterská láska stranou. Až oddálení přináší poznání, že jedna bez druhé nemůže být.

Irena Konyvková je jedna z mála vedoucích, která s dětmi dělá klasické interpetační divadlo, založené na realistickém, jen mírně stylizovaném herectví. A dělá ho dobře. Letos to ukázala nejen na klučičím Poslíčkoví, ale i na dívčí Ruby a? Garnet.

Hraje se na prázdném kukátkovém jevišti s dvěma většími a dvěma menšími sedacími vaky, pár rekvizitami a kostýmními znaky, jež dokáží bohatě rozehrát v zástupných významech proměnných rekvizit až po bravurní loutkářskou etudu při představování rodiny.

Tím hlavním je tu herectví. Obě dívky jsou mimořádně herecky vybavené, evidentně talentované, dokáží zahrát bouřlivý afekt i jemné a hluboké emoce a charakterizovat psychologické nuance jemnými detaily mimiky i pohybem v prostoru, pracovat s funkčně rozmanitým temporytmem, dynamikou i pauzou a budovat z nich účinnou kompozici celku.

Inscenace je syntézou mimořádně dobrého herectví a nápadité citlivé režie se spoustou zajímavých nápadů. Je to pozoruhodné „vyprávěné“ divadlo, které je zároveň dialogem s divákem i dialogem vzájemným (Zich by řekl vespolným) jednáním obou postav, které se jím snaží přesvědčit diváka o své pravdě: divadlo interpretační a zároveň otevřené vůči divákovi.

Jediné, co by ještě sneslo dopracování je samotný závěr po vyvrcholení roztržky, kde náhlé prozření obou hrdinek, vyjádřené ve vzájemných dopisech nevzniká z jednání, jež bychom mohli sledovat, ale nepřipraveně přichází pouze ve slovech. (LR)

ÚPLNĚNAHÉ DIVADLO Veselí nad Moravou: Jako by se nechumelilo (autor: Martin Trecha, Tereza Janečková, režie: M. Trecha a soubor)

Téma je víc než zřejmé od samého začátku: střet hravosti (reprezentovaný mladými tučňáky) a páprdovské zapšklosti (v osobě nedůtklivého vlastníka domku). Hravost skýtá příležitost k uplatnění řady nápadů, jichž mají inscenátoři, zdá se, na rozdávání, jakkoli ne vždy vyplývají z logiky děje. Vše je založeno především na pohybové akci a doplňkových zvucích, zatímco slovo je spíše výjimečné.

Mladá parta vyrostla na půdě herecké dramatické hry, ale za dva tři roky se vypracovala k obdivuhodnému chápání specifik loutkového divadla i technice hry s loutkou; příkladem může být bravurní etuda ledního medvěda (manekýna bezmála v životní velikosti), zpívajícího operní árii. Snad jen neustálým klapáním pusou u rovněž užitých mapet, k němuž tato líbivá varietní loutka svádí, by se mohlo šetřit; účinným je jen tehdy, když je ho použito jako šafránu a na pravém místě – jinak je po pár vteřinách až otravné.

Nápadů (a dobře provedených!) je hodně – děj však poměrně řídký; výsledkem je, že nápady nevýrazný děj mnohdy zastíňují a samy o sobě hrozí připomínat manýry televizních zábavných pořadů pro děti, k nimž mají inscenátoři našťástí daleko. Důsledkem chatrné fabule hledání domečku a množství vnějších prostředků (různé druhy loutek, mohutná scéna i playbacková hudba...) je, že víc poutají jednotlivé nápady a výrazné vnější prostředky než vývoj děje a to, oč v něm jde, co chce sdělit.

Přes všechny dílčí výhrady či otázky však jde o dynamické mladé divadlo, na němž je potěšlivé i to, že odrůstající teenageři či začínající vysokoškoláci jsou ochotni dělat divadlo pro děti a schopni dělat ho tak, aby bavilo i jejich rodiče. Což je tím, že se snaží dělat ho tak, aby bavilo i je samé. (LR)

A JEDNA SPECIÁLNÍ NA ZÁVĚR

MINOR Praha: Lipany (scénář a režie: Jan Jirků)

Představení jsem viděl v pražském divadle Minor, které se zabývá divadlem pro děti. Režii a scénář měl Jan Jirků. Od stejného režiséra jsem viděl inscenace Bruncvík a lev nebo Bratři naděje. Všechna představení jsou si podobná tím, že se v nich válčilo, byla tam výrazná hudba a loutky.

Představení Bitva u Lipan je o staré historické události, která je nahlížena z pohledu husitského bojovníka Janka Tlamka, o němž vypráví dva historici. Janek musel bojovat proti křižákům. Měl ale pořád obavy o svou manželku a o svého malého synka, kterého vzal později do války. Největší tragédie byla, když umřel Jan Hus. Předtím si v jednu chvíli připadal Janek jako, že je v Království nebeském. Pro Janka bylo nejhorší, když dva roky po bitvě mu zabili jeho syna Ondráška trefením šípem přímo do srdce. Později mu umřela i jeho manželka Mařenka. Janek byl smutný, že už pro něj není život jako v Království nebeském. Kvůli tomu, že husitský vládce Jan Žižka neměl rád krále Zikmunda, se kterým vedl válku – husité proti křižákům. Jenže husité měli problém, protože křižáci byli moc silní a vychytralí a měli dobré brnění. Husité měli zase lepší taktiku boje, a proto často vyhrávali. V bitvě u Lipan (30. 5. 1434) byli ale husité definitivně poraženi.

Hudební doprovod představení je ve stylu populární hudby, kterou hrají naživo čtyři muži. Byly tam bicí nástroje, elektrická kytara, elektrická basová kytara, syntetizér. Rockově upravili písničku Ktož jsou boží bojovníci. Občas zpívali i herci hodně vysokým hlasem, především když se stalo něco smutného nebo naopak veselého. Herci měli dobře zpracované kostýmy, které vypadaly, jako kdyby byly z husitského období.

Představení se mi líbilo, i když bylo trochu nekonečné. Byly v něm hodně zábavné momenty, bylo hravé i akční. Zajímavě ho dokresloval hudební doprovod a dobrý mi přišel i text scénáře.

Kilián Bouška (13 let)

PUBLIKACE O DIVADLE

CO SKRÝVÁ TEXT – Dramaturgicko-režijní úvahy nad oblíbenými literárními předlohami divadla pro děti, dětského a mladého divadla. Kniha obsahuje komentáře k čtyřiceti nejčastěji inscenovaným prózám a hrám: lidovým pohádkám, pohádkám H. Ch. Andersena, K. Čapka, P. Grovese, J. Koláře, K. Masaa a M. Slavíka, M. Mašatové, A. A. Milneho, T. Pěkného, Antoina de Saint Exupéry, J. Thurbera a J. Wericha, povídkám R. Bradburyho, B. Jacquese, A. Lindgrenové či Sakiho, novelám V. Dyka, W. Saroyana a O. Wilda, baladám K. J. Erbena a R. Jefferse i hrám tzv. lidových loutkářů. Úvahy se zabývají jak obsahovými stránkami předloh (téma, postavy, motivy...), tak jejich zvláštnostmi formálními i předpoklady pro divadelní uchopení. Ukazuje prakticky inscenátorům, na čem je ten který text založen, co hrozí při porušení jeho stěžejních prvků, co by nemělo být opominuto, čemu je třeba se vyhnout a co naopak musí být řešeno při inscenační práci jinak, jaké jsou základní stavební kameny a funkční vztahy, přednosti a nebezpečí, potence a impotence těchto textů. Protože jde o obecné

dramaturgické problémy textů pro divadlo vůbec, o zákonitosti vztahu literárního textu a inscenační praxe, o zákonitosti literatury a zákonitosti divadla, může publikace sloužit jak jako příspěvek k inscenování komentovaných titulů, tak jako učebnice uvažování o divadle a jeho dramaturgických předpokladech obecně. Napsal Luděk Richter, 128 stran, 130 Kč.

DIVADLO PRO DĚTI – Kniha je založena nejen na mnohaletých praktických zkušenostech autora coby dramaturga, režiséra, scénografa i herce, ale i na znalosti existující literatury o tomto zanedbávaném oboru. Na základě načrtnutých věkových specifik dětského diváka od prvního dětství, přes předškolní, mladší školní až po starší školní věk zabírá kniha celý proces jevištní tvorby s důrazem na možnosti, potřeby a zájmy dětského diváka. Zaměřuje se na inscenační tvorbu z hlediska výběru a analýzy předlohy, vytvoření dramaturgicko režijní koncepce, zpracování textového podkladu i provázanost všech funkcí, složek, prostředků a postupů jevištní realizace – tedy scénografie, hudby, choreografie, herectví a režie – ale také na organizaci a provoz představení. Je tedy určena všem, kdo připravují divadlo, nejméně pro děti, tedy také těm, kteří vytvářejí divadlo hrané dětmi – neboť i to má adresáta v dětských vrstevnicích. Napsal Luděk Richter, 148 stran, 62 obrazových schémat, 200 Kč. Vyšlo s podporou Ministerstva kultury ČR.

HŘÍČKY, HRY A SCÉNÁŘE pro starší a pokročilé – Výběr deseti textů, které Luděk Richter v posledních třiceti letech připravil pro soubory, jež vedl a režíroval – pro pražské Paraple, prachatický soubor Jentak a pražský Klíč či Kejkklíč: Obloha věčně modrá, vášně věčně krvavé (Markéta Lazarová), Balada o Tristanovi a Isoldě aneb Osude..., Hanýsek čili Člověk, Actus vánoční, Kichotání neboli Komédie pimperlová o Donu Kichotovi zcela nová, Kuře na rožni, Havlíčkův návrat, Několik příběhů z doby, kdy se v Čechách zakládala města, Čech všude bratra má aneb Žížka pod hradem Rábí čili Svítá a Johannes doktor Faust. Jde o texty autorského divadla, v němž ústřední není nutně autorství předlohy, ale autorství jejího uchopení, autorství vycházející z volby prostředků, počínajících už způsobem, jak se "vypráví", a výsledkem (podaří-li se) je vlastní, autorské sdělení. Texty mohou být předlohou k inscenování nebo inspirací, dovolí nahlédnout do způsobu inscenační práce, potěší pamětníky či nabídnou obyčejné potěšení z četby. Napsal Luděk Richter, 160 stran, 100 Kč.

O DIVADLE (nejen) PRO DĚTI – Souhrn úvah je seřazen podle témat, jimiž se zabírají. Jde o témata natolik různorodá, jako je různorodý okruh čtenářů, jimž jsou určena: od divadelníků přes rodiče a učitele až po pořadatele, teoretiky a kritiky – kteří jsou všichni také a především úplně normálními, nezaškatulkovatelnými lidmi: O divadle a tvorbě, O těch, co ho dělají, O dětech a divácích vůbec, O rodičích, škole a učitelích, O pořadatelích a hodnotách a O poznávání divadla, festivalech a kritikách. Přemýšlivé počtení jako námět k přemýšlení. Napsal Luděk Richter, 132 stran, 100 Kč. Při nákupu nad 300 Kč zdarma jako bonus.

OD PŘEDMĚTU K LOUTCE, OD LOUTKY K DIVADLU – Již třetí vydání dvanácti kapitol o vzniku a možnostech výpovědi loutky a loutkou vede čtenáře cestou her, cvičení i přístupného teoretického výkladu od samotných počátků práce s předmětem až k plno-hodnotnému uplatnění loutky v divadelní inscenaci. Velké množství fotografií a kreseb pomáhá vysvětlit probíraná témata a může být i další inspirací. Publikace

je vhodná jak pro rodiče a učitele dramatické výchovy, tak pro ty, kdo dělají loutkové divadlo amatérsky či profesionálně. Z obsahu: může předmět něco říci tím, že je, kde je, jak je a jaký je, jak lze použít předměty na jevišti, jaké téma nabízí materiál a funkce loutky, co vnáší asociace různých druhů loutek, jaký význam má její ikoničnost, jak z předmětu vzniká loutka, co přináší mizanscéna, co metafora a jak se loutka může stát prostředkem sdělení... Teorie, praxe, hry a cvičení. Napsal Luděk Richter, 56 stran, 100 Kč.

POHÁDKA... ...A DIVADLO – Pohádka je nejoblíbenější žánr předškolních a raně školních dětí, setkávají se s ní rodiče i učitelé, je častou látkou divadelní práce dětských souborů i souborů dospělých, hrajcích pro děti. Je tedy dobře něco o ní vědět. Publikace začíná tím, z čeho pohádka vznikla ve folklorním prostředí a co určilo její podobu, obsah i formu. Velkou pozornost věnuje tomu, jaká pohádka je. Co je její podstatou. Jaké má vlastnosti. Co je jejím obsahem a jaký má smysl. Co člověku dává a v čem je blízká dnešnímu dítěti. To vše směřuje k otázce, jaké jsou zákonitosti, podmínky, překážky a nebezpečí její proměny z vyprávění na četbu, rozhlasovou či televizní hru, film nebo divadlo. Práce se zabývá lidovou pohádkou, především českou, a i když mnohé z toho platí i o všech ostatních druzích či žánrech pohádek, zaměřuje se především na pohádku kouzelnou neboli fantastickou. **CO JE CO V POHÁDCE** (Pohádkové reálie) – Abecedně řazený "slovníček" přibližuje významy nejčastějších pohádkových reálií: postav skutečných i fantastických, lidí, zvířat, předmětů, prostředí, činností, stavů a dalších motivů. Díky tomu je možné pochopit často úplně nové stránky pohádek do nečekané hloubky. **OD POHÁDKY... ...K POHÁDCE** (Od literatury k divadlu) – Praktické pokračování publikací Pohádka... ...a divadlo a Co je co v pohádce (Pohádkové reálie) ukazuje cestu od literární předlohy k divadelnímu scénáři na jedné konkrétní pohádce – Erbenových Třech zlatých vlasech děda Vševěda. Začíná ukázkami devíti různých variant této pohádky, následuje pohádka K. J. Erbena, jeho pohled na ni a pak už podrobný rozbor vlastností této předlohy, tvorba dramaturgicko-režijní koncepce a hledání prostředků a konečně podrobná cesta od předlohy ke scénáři. Přístupně jsou zde vysvětleny všechny pro inscenátora důležité informace týkající se děje, času, místa, postav, tématu, důležitých motivů, kompozice, syžetu, žánru, stylu a jazyka, vhodného druhu divadla, řešení technických klíčových bodů a dalších významných motivů. Všechny tři publikace o pohádce napsal Luděk Richter, 248 stran, 250 Kč.

PRAKTICKÝ DIVADELNÍ SLOVNÍK – K tomu, aby se byt' i jen dva lidé domluvili, musí mít nějaký společný "jazyk". Má-li to být o divadle, potřebují znát terminologii. Jazyk je nástrojem nejen dorozumění, ale i přemýšlení a teoretická znalost divadla je pomocníkem při zlepšování jeho kvality praktické. A kdo nežije ve víře, že umění je jen věc "srdce", náhlých inspirací a intuitivních vznětů, potřebuje při divadelní práci i přemýšlet. Když nás múzy líbají a dílo vzniká "samo", děkujeme nebi. Ale co když zrovna nelíbají a nevzniká? Máme si lehnout a počkat, až přiletí? Nebo zkusit múzy probudit, přilákat, nasměrovat? Například přemýšlením. Právě vydaný praktický divadelní slovník míří ke každému, kdo má o komunikaci a tvorbu zájem: k amatérům i profesionálům, k studentům středních a vysokých škol i k žákům základních uměleckých škol, k divadlu hereckému i loutkovému, mluvenému, zpívanému, pohybovému i výtvarnému. Větší prostor tu mají problémy, které mají praktický rozměr, mohou být inspirací či pomocí při inscenační práci. Je tu i řada termínů obecných, s divadlem však souvisejících a v tvorbě i diskusích o ní se často vyskytujících, termíny z uměleckých oborů divadlu blízkých,

z dramatické výchovy, z psychologie a dalších společenských věd, divadla se dotýkajících a z jeho hlediska vždy nahlédnutých. Napsal Luděk Richter, 208 stran, 290 Kč.

50 LOUTKÁŘSKÝCH CHRUDIMÍ – Publikace obsahuje vše, co se dá o špičkovém amatérském loutkářství posledních padesáti let zjistit. Od faktografických údajů o všech 988 uvedených inscenacích z celé České, ba Československé republiky a zahraničí, jejich aktérech, seminářích, porotcích a udělených cenách, přes glosy, zajímavosti a postřehy dokumentující vývoj loutkářství až po medailony 43 souborů a 74 osobností, jež utvářely naše loutkové divadlo, odborná shrnutí jednotlivých etap a ucelený pohled na průběh celého půlstoletí českého loutkářství z pera E. Kolára, M. Česala, J. Císaře a dalších předních odborníků, jakož i seznam všech zúčastněných souborů a jejich inscenací. Napsal Luděk Richter, 210 stran, 168 fotografií a reprodukce všech plakátů LCH, 250 Kč.

LOUTKÁŘSKÁ CHRUDIM 2001–2011 – Pokračování oblíbené publikace 50 Loutkářských Chrudimí. Podobně jako předchozí publikace obsahuje vše důležité o špičkovém amatérském loutkářství posledních deseti let: údaje o 369 inscenacích, 114 seminářích, o porotcích, cenách i doprovodných akcích, 11 medailonů o osobnostech, 14 o souborech a 3 o různých tématech, zajímavosti a glosy i studii o vývoji v tomto období. Napsal Luděk Richter, 60 stran, 30 fotografií, reprodukce 10 posledních plakátů, 100 Kč.

Knihy vydané zčásti za přispění Ministerstva kultury ČR lze získat na adrese: DOBRÉ DIVADLO DĚTEM – Společenství pro pěstování divadla pro děti a mládež, Chopinova 2, 120 00 Praha 2: 222 726 335, e-mail: osDDD@seznam.cz

AUTOŘI PŘÍSPĚVKŮ

- KB – Kilián BOUŠKA, žák ZŠ
- SK – Staňa KOČVAROVÁ, herečka a inscenátorka Studio dell'arte České Budějovice
- ToM – Tomáš MACHEK, herec a učitel dramatické výchovy, Mračov
- BP – Bohumila PLESNÍKOVÁ, učitelka LDO ZUŠ, Valašské Meziříčí a Bystřice p. Hostýnem
- LR – Luděk RICHTER, režisér, divadelní teoretik, absolvent FF UK a DAMU, Praha
- OS – Olga STRNADOVÁ, učitelka ZUŠ Žamberk
- KŠ – Karel ŠEFRNA, loutkář, Svitavy
- BŠ – Blanka ŠEFRNOVÁ, učitelka hudby ZUŠ, loutkářka, Svitavy
- HV – Hana VOŘÍŠKOVÁ, výtvarnice, loutkářka, učitelka ZUŠ, Choceň

Divadlo dětem, čtvrtletník DDD, vydává Společenství pro pěstování divadla pro děti a mládež DOBRÉ DIVADLO DĚTEM, Chopinova 2, 120 00 Praha 2, tel.: 222 726 335, e-mail: osDDD@seznam.cz
Toto číslo vyšlo k 1. podzimnímu dni, 23. září 2023 za podpory Ministerstva kultury. MK ČR E 15172.